

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО; ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 338.245:346.5

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2023.4/06>

Петруненко Я.В.

Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України»

ІНВЕСТУВАННЯ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ СЕКТОР ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ

Статтю присвячено дослідженню правових засад інвестування у сільськогосподарський сектор як засобу ефективного використання державних коштів в Україні. Визначено поняття та значення здійснення державного інвестування у сільськогосподарський сектор. Обґрунтовано, що державна підтримка інвестування у галузь сільського господарства за своєю суттю є господарсько-правовим засобом забезпечення ефективного використання державних коштів. Доведено, що інвестування у сільське господарство сприяє не тільки підвищенню потенціалу агропромислового комплексу України, але й також має важливе значення для забезпечення продовольчої безпеки як в Україні, так і в світі.

Здійснено статистичний аналіз обсягів інвестування до сільськогосподарського сектору за період упродовж 2020–2022 років та зроблено висновок про вплив збройної агресії РФ на стан справ у цій сфері. Проведено огляд правового регулювання у сфері залучення інвестицій до сільськогосподарського сектору; визначено особливості державної підтримки інвестування у галузь сільського господарства. Визначено форми інвестування у сільськогосподарську діяльність.

Автором аргументовано висновок про високу привабливість сільського господарства як об'єкту для державних та приватних інвестицій в Україні у близькій перспективі. Визначено умови підвищення ефективності інвестування у сектор сільського господарства в Україні та способи їх забезпечення.

На підставі проведеного науково-правового аналізу доведено, що найбільш перспективними та важливими для держави напрямками інвестування у сферу сільського господарства є фінансування заходів, спрямованих на покращення родючості ґрунтів, модернізацію сільськогосподарського обладнання та устаткування, запровадження інноваційних технологій у цю сферу, екологізацію виробництва та переробки. Обґрунтовано, що показниками ефективного використання державних коштів у сфері інвестування до сектору сільського господарства є зростання реального внутрішнього валового продукту, притік іноземних та національних інвестицій у сільське господарство, покращення загального інвестиційного клімату у державі.

Ключові слова: державні інвестиції, бюджетні кошти, сільськогосподарський сектор, договір контракції.

Постановка проблеми. Відповідно до ч. 1 ст. 10 Господарського кодексу України [1], одним із основних напрямів економічної політики держави є інвестиційна політика, спрямована на створення суб'єктам господарювання необхідних умов для залучення і концентрації коштів на потреби розширеного відтворення основних засо-

бів виробництва, переважно у галузях, розвиток яких визначено як пріоритети структурно-галузевої політики, а також забезпечення ефективного і відповідального використання цих коштів та здійснення контролю за ним.

Водночас, бюджетна політика, яка також є обов'язковою складовою державної економічної

політики, спрямована, зокрема, на оптимізацію та раціоналізацію формування доходів і використання державних фінансових ресурсів, підвищення ефективності державних інвестицій у економіку [1].

Таким чином, сублімація бюджетної та інвестиційної державної політики створює передумови для ефективного використання державних коштів у процесі інвестування у сферу сільського господарства. Водночас, для досягнення такої ефективності важливо створити також необхідні правові, економічні та організаційні умови, а тому вивчення цих питань є актуальним напрямком дослідження сучасної науки господарського права.

Стан дослідження. Окремі питання реалізації державної інвестиційної політики у сфері сільськогосподарської діяльності досліджували такі науковці як П.І. Віблій, С.В. Козловський, М.О. Кремінь, І.І. Лащик, Ю.М. Лучечко, С.І. Мельник, Г.Є. Павлова, Л.М. Письмаченко, І.В. Свиноус, Є.М. Стариченко, Г.В. Трофімова, І.В. Фурман, І.В. Хаджинов та інші. Деякі аспекти інвестування у сільськогосподарський сектор розглядалися й автором цієї статті [2; 3]. Водночас, у контексті сучасних економіко-правових процесів виникає необхідність в актуалізації дослідження окремих питань державного інвестування у сільськогосподарський сектор як засобу ефективного використання державних коштів в Україні.

Метою представленої наукової статті є дослідження правових засад інвестування у сільськогосподарський сектор як засобу ефективного використання державних коштів в Україні. Для реалізації цієї мети у статті виконано наступні завдання: 1) визначено поняття та значення здійснення державного інвестування у сільськогосподарський сектор; 2) охарактеризовано правові засади державної підтримки інвестування у галузь сільського господарства; 3) проведено статистичний аналіз обсягів інвестування до сільськогосподарського сектору за 2020–2022 роки; 4) окреслено перспективи для держави напрями інвестування у сферу сільського господарства; 5) з'ясовано показники ефективного використання державних коштів у сфері інвестування до сектору сільського господарства.

Виклад основного матеріалу. Сільське господарство завжди відігравало важливу роль в економіці України, складаючи значну частку валового внутрішнього доходу. Окрім того, цей сектор економіки відповідає на продовольчу безпеку.

Так, за різними показниками, у 2021 р. Україна посідала перше місце у світі з експорту соняшни-

кової олії (5,3 млрд.дол. США) та соняшникового шроту (1,1 млрд.дол. США), друге – з експорту ріпаку (1 млрд.дол. США) та проса (29 млн.дол. США), четверте – з експорту кукурудзи (4,9 млрд. дол. США) та ячменю (0,88 млрд.дол. США) [4, с. 232].

Отже, не викликає сумнівів той факт, що сільське господарство завжди було і залишається перспективним напрямом економічного розвитку держави та привабливою сферою для інвестування. Проте, у вітчизняній галузі сільського господарства існує чимало проблем, на вирішення яких і мають бути спрямовані, головним чином, державні інвестиції.

Як зазначає з цього приводу Ю.М. Лучечко, трансформація аграрної сфери в базовий елемент національної економіки поглибила проблему удосконалення інституціонального середовища інвестування оновлення та реконструкції активної частини основного капіталу, в першу чергу переробно-харчових виробництв, що вимагає розроблення нової моделі стимулювання залучення інвестицій [5, с. 34].

Таким чином, на думку науковця, державне стимулювання має бути спрямоване, у першу чергу, на повернення приватних інвестицій на оновлення основних фондів підприємств переробної промисловості, оскільки у цій сфері існує найбільша потреба в оновленні обладнання та інших технологій.

Проте, слід враховувати, що сільське господарство, як справедливо звертають увагу деякі науковці, не є незалежним від інших пріоритетних галузей економіки, а також від напрямів наукових досліджень. Наприклад, в аграрному секторі можуть мати застосування технології, такі як розробка систем введення ліків для тварин, біосенсори для контролю стану тварин, рослин і безпеки продукції для споживачів. Інвестиції в молекулярну біологію як пріоритетну галузь можуть також передбачати застосування у сільському господарстві, серед яких, наприклад, продовження розробки генетично модифікованих рослин для зниження рівнів використання пестицидів і покращення здоров'я споживачів, системи моніторингу якості харчових продуктів, нові методи підвищення споживчої корисності сільськогосподарської продукції [6, с. 29].

Подібну точку зору висловили П.І. Віблій, І.І. Лащик та М.О. Кремінь. Науковці, роблячи висновок про високу привабливість аграрного сектору як об'єкту для інвестицій, звертають увагу, що незважаючи на те, що показники випуску

продукції та капітальних інвестицій у сільське господарство України мають позитивну тенденцію до зростання, у цій сфері існують і певні негативні моменти, а саме, матеріально-технічна база, яка потребує значного оновлення [7].

У Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1437-р, визначено такі пріоритетні сфери розвитку сільського господарства: створення нових потужностей з виробництва та глибокої переробки сільськогосподарської продукції та модернізації існуючих, зокрема у сфері виробництва органічної продукції, садівництва, тваринництва, виноградарства, продукції дитячого харчування тощо; розвиток біржового ринку, запровадження фінансових та інших інструментів на ринку сільськогосподарської продукції тощо [8].

Однак, науковці висловлюють думку про те, що державна підтримка у вигляді субсидій та податкових пільг малим сільськогосподарським підприємствам сповільнює природний ринковий процес укрупнення сільськогосподарського виробництва, а тому держава має сприяти переходу сільськогосподарських угідь від малих господарств до великих холдингів. Емпіричні дослідження показали, що такий підхід підвищить ефективність використання земельних ресурсів та збільшить обсяги сільгоспвиробництва [9, с. 5].

Проте, такий підхід не узгоджується з вітчизняною державною політикою і на поточному етапі економічного розвитку України не відповідає завданням та пріоритетам підвищення ефективності сільськогосподарського товарного виробництва.

Слід також зазначити, що інвестиційна політика держави, зокрема, виходячи з положень Закону України «Про інвестиційну діяльність» [10], ґрунтується на принципах, за якими пріоритетною сферою реалізації інвестицій, у тому числі державних, є інноваційна діяльність.

Законом України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» [11] визначено, що з метою, зокрема, поширення та впровадження у виробництво сучасних технологій, новітніх досягнень науки і техніки, в Україні здійснюється дорадча діяльність, яка може проводитися за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, а також коштів суб'єктів господарювання.

Принагідно необхідно вказати, що у листопаді 2021 р. відбулася третя панельна дискусія Всеукраїнського круглого столу «Від теорії до

практики в управлінні та врядуванні», на якій обговорювались пріоритетні напрями розвитку дорадництва в аграрній сфері. Учасники вказали, що наразі відбувається цифровізація в дорадництві, навчаються дорадники і фермери, створюються банки даних для швидкого реагування на інноваційні зміни; за підтримки проекту USAID створюється платформа кращих агропрактик, цифрова карта ферм тощо [12].

Важливо також, що у Національній економічній стратегії на період до 2030 року, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179, заплановано проведення заходів, спрямованих на забезпечення проведення стимулюючої та дорадчої аграрної політики, подальшого удосконалення та розширення мережі сільськогосподарських дорадчих служб [13].

Отже, інвестування у сферу дорадчої діяльності, інноваційні технології, у тому числі цифровізацію агропромислового сектору, мають стати одними з пріоритетних напрямів державної інвестиційної діяльності.

Крім того, деякі науковці справедливо звертають увагу на незадовільну ситуацію з родючістю ґрунтів, оскільки відсутність економічних стимулів до підвищення родючості сільськогосподарських угідь слугує своєрідною перешкодою здійснення капітальних вкладень у підвищення родючості ґрунтів всіма категоріями сільськогосподарських підприємств, як у цілому, так і з розрахунку на одного суб'єкта господарювання [14, с. 17]. Потребують також фінансування заходи, спрямовані на попередження виснаження, ерозії ґрунтів тощо.

Очевидно, що державне інвестування в сільськогосподарський сектор не обмежується здійсненням виключно прямих капіталовкладень, але також включає різні форми державного стимулювання у сфері залучення іноземних та приватних національних інвестицій у цей сектор.

У науковій літературі лунає точка зору (і вона заслуговує на підтримку) про те, що при розробленні механізмів стимулювання залучення інвестицій, зокрема капітальних вкладень в різні фази агропродуктових ланцюгів, варто враховувати трансформацію зовнішніх умов розвитку як сільського господарства, так і харчової промисловості, тому що укладання Україною Угоди з Європейським Союзом про асоціацію та зону вільної торгівлі потребує упорядкування вітчизняних та європейських регламентів якості та безпечності сільськогосподарської та харчової продукції,

що однозначно визначатиме в короткостроковій та середньостроковій перспективі інвестиційні потоки в переробний сегмент національного агропромислового комплексу [5, с. 36].

Вкрай негативні наслідки для розвитку агропромислового комплексу зокрема та вітчизняної економіки в цілому мала пряма військова агресія зі сторони рф. Стосовно оцінки наслідків варварського втручання в роботу агропромислового комплексу України російських окупаційних нелюдів, експертне середовище вказує, що пряма шкода, якої було завдано вітчизняній сільськогосподарській інфраструктурі та її активам, перевищує 6 млрд. дол. США. Повномасштабне вторгнення рф в Україну також потягнуло за собою додаткові економічні втрати галузі від війни, які лише у 2022 р. склали близько 22 млрд. дол. США, а зниження доходів сільського господарства та суміжних секторів – від 10 до 30%. До слова, за підсумками 2021 р. частка агропромислового комплексу становила 10,6% національного ВВП. Також Центр досліджень продовольства та землекористування KSE Institute спільно з Міністерством аграрної політики та продовольства України щодо непрямих втрат від війни в сільському господарстві України вказує, що цей показник через зменшення виробництва, блокаду портів та подорожчання виробничих чинників оцінюється у 23,3 млрд. дол. США. У свою чергу, відповідно до прогнозів Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», цьогорічне виробництво зернових і зернобобових культур може знизитися до 30% порівняно з 2021 р., виробництво пшениці зменшиться на 34%, ячменю – на 45%, кукурудзи – на 2%, скорочення виробництва технічних та інших сільськогосподарських культур – до 30%, соняшнику – до 34% [15].

Відповідно, ці прогнози та реальні тенденції мають бути враховані при формуванні повоєнної державної інвестиційної політики у сектор сільського господарства. Зокрема, на нашу думку, з метою економії коштів державного бюджету (яких і без того недостатньо), доцільно у перший час застосовувати не прямі інвестиції, а саме державні стимули, які, однак, також потребують певної модифікації.

Зокрема, Законом України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» [16] передбачено, що державна підтримка інвестиційних проектів із значними інвестиціями може надаватися інвестору із значними інвестиціями у таких фор-

мах: 1) звільнення від сплати окремих податків та зборів відповідно до Податкового кодексу України; 2) звільнення від оподаткування ввізним митом нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що ввозяться виключно для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями на виконання спеціального інвестиційного договору, відповідно до Митного кодексу України; 3) забезпечення переважного права землекористування земельною ділянкою державної або комунальної власності для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями – надання земельної ділянки державної або комунальної власності у користування (оренду) для реалізації інвестиційного проекту; 4) забезпечення за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом, будівництва об'єктів суміжної інфраструктури, необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями тощо.

З метою стимулювання інвестиційної діяльності у сектор сільського господарства, а також надання державної допомоги сільськогосподарським виробникам в Україні утворено Державний аграрний реєстр.

Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» передбачає, що Державний аграрний реєстр ведеться за рахунок коштів державного бюджету з метою комплексного інтегрування відомостей про виробників сільськогосподарської продукції, їхні майнові, земельні, екологічні, трудові, фінансово-кредитні та інші права і характеристики [17]. На наш погляд, поряд з цим реєстром у повоєнний період доцільно створити реєстр господарств, які постраждали внаслідок військових дій, здійснити оцінку понесених втрат.

Говорячи про фактичні показники залучених державних та приватних інвестицій у 2021 р. (*прим.* – для порівняння, візьмемо довоєнний період), слід вказати, що відповідно до Звіту щодо отримувачів державної підтримки в галузі агропромислового комплексу у 2021 р. обсяг державної допомоги у різних формах склав 4,7 млрд. грн. [18]. При цьому, за підсумками січня-грудня 2021 р. капітальні інвестиції в сільське, лісове та рибне господарства склали 49,1 млрд. грн., що на 24,9% вище проти показника 2020 р. [19]. Водночас, співвідношення між капітальними інвестиціями у сільське господарство і харчову промисловість у 2021 р. склало 2,26 грн./грн., і це, за словами експертів Національної академії

аграрних наук України, вказує на інвестиційну пріоритетність землеробства; сприятлива для сільського господарства фаза інвестиційного циклу Саймона Кузнеця триватиме до 2024–2025 років і саме до цього часу триматиметься підвищений попит на продукцію сільського господарства, який і зумовлюватиме його інвестиційну пріоритетність [20]. Проте, представляється очевидним, що воєнні дії на території України призводитимуть лише до скорочення обсягу залучення капітальних інвестицій у сільське господарство, який за прогнозом науковців Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», у 2022 р. за реалістичним варіантом сценарію мав би становити 72 млрд.грн.

Разом з тим, проблеми з експортом сільськогосподарської продукції, що виникли у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні, засвідчили передову роль нашої держави у забезпеченні продовольчої безпеки у всьому світі та вказали на привабливість цього сектору вітчизняної економіки для залучення іноземних інвестицій.

Враховуючи зазначені тенденції, необхідно погодитись з позицією Л.О. Кустрич і взяти до уваги те, що для організації залучення та освоєння інвестиційних ресурсів потрібно застосувати методи регулювання, що спрямовані на підвищення ефективності інвестиційної діяльності. Для держави це сприятиме забезпеченню сталого економічного зростання, підвищенню добробуту та рівня життя населення за рахунок модернізації економіки і, відповідно, розширенню інвестиційної діяльності, здійсненню ефективного перетворення економічної системи країни з метою підвищення результативності та гнучкості її інститутів, захисту національних інтересів у зовнішньоекономічних відносинах [21, с. 38].

Отже, як видно, навіть у непростих сучасних кризових умовах державні інвестиції у сектор сільського господарства залишаються важливим та дієвим господарсько-правовим засобом забезпечення ефективного використання державних коштів.

Власне, пояснюється це тим, що з одного боку, такі інвестиції здатні забезпечити підтримку вітчизняного сільськогосподарського товаровиробника, а з іншого – задовольнити потреби держави у відповідній продукції належної якості й безпечності за оптимальними цінами [5, с. 98].

Разом з тим, ефективність використання державних коштів шляхом здійснення інвестування

у сектор сільського господарства забезпечується за дотримання певних умов.

Зокрема, необхідно погодитися з тим, що найефективнішим методом фінансування є залучення іноземних та вітчизняних інвестицій, що можуть бути спрямовані на розширення виробництва, заміну застарілого обладнання та устаткування, автоматизацію фермерських робіт, проведення навчання персоналу та переймання досвіду зарубіжних професіоналів [4, с. 233]. Разом з тим, не слід забувати про необхідність повоєнного відновлення економіки України, і в цьому контексті потребують опрацювання пропозиції стосовно встановлення обмежень використання земель, що постраждали внаслідок бойових дій, та запровадження стимулювання раціонального використання цих земель, інвестицій та рекультивації; визначення складу земель, що потребують відновлення внаслідок воєнних дій та порядку проведення робіт з їх відновлення; визначення порядку відшкодування шкоди та збитків, завданих земельному фонду внаслідок воєнних дій та ін., що запропоновані Національною радою з відновлення України від наслідків війни в рамках «Нової аграрної політики» [22] та потребують якнайшвидшого нормативно-правового забезпечення.

При цьому, слід підтримати С.Є. Ткаченко, яка вважає, що ефективною запроваджувана в країні інвестиційна діяльність в аграрному секторі може стати лише завдяки наступним чинникам: послідовній децентралізації інвестиційного процесу; збільшенню частки власних коштів підприємств у загальному обсязі капітальних вкладень; підвищенню ролі амортизаційних відрахувань як одного з джерел фінансування інвестицій; охопленню інноваційним процесом всього технологічного ланцюга аграрного сектору з необхідністю ведення єдиної бази даних; посиленню державного контролю над цільовим витрачанням коштів державного бюджету, вкладених у інвестиції; розширенню практики страхування і гарантування інвестиційних проектів; обліку сезонних факторів та регіональних особливостей ведення сільського господарства тощо [23, с. 4].

Висновки. Проведене у представленій науковій статті дослідження у підсумку показує, що навіть у непростих сучасних кризових умовах державні інвестиції у сектор сільського господарства залишаються важливим та дієвим господарсько-правовим засобом забезпечення ефективного використання державних коштів; значення державного інвестування у сектор сільського

господарства в забезпеченні ефективного використання державних коштів полягає у тому, що капіталовкладення у цей сектор сприяють модернізації виробничих потужностей, удосконаленню виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, підвищенню родючості ґрунтів, покращенню стандартів якості такої продукції та ін., що у кінцевому підсумку призводить до зростання частки сільськогосподарської продукції у ВВП держави, підвищенню експорту сільгосппродукції та економічного добробуту населення в цілому.

Пріоритетними завданнями інвестування у сільськогосподарський сектор є: привернення

приватних інвестицій на оновлення основних фондів підприємств переробної промисловості, розвиток дорадчої діяльності, інноваційні технології, цифровізацію агропромислового комплексу тощо. При цьому, умовами ефективності здійснення державних інвестицій у сектор сільського господарства є: посилення контролю за витрачанням державних коштів та використання пільг в агропромисловому комплексі, встановлення акценту на непрямим формам інвестування, зокрема з метою економії коштів державного бюджету, децентралізації інвестиційної політики тощо.

Список літератури:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Петруненко Я.В. Особливості контрактації сільськогосподарської продукції та її роль і значення в забезпеченні ефективного використання державних коштів. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 94–99.
3. Петруненко Я.В. Проблеми забезпечення ефективного використання державних коштів: господарсько-правовий аспект: монографія. К.: Видавництво Ліра-К, 2019. 416 с.
4. Ковтонюк Ю.С., Хаджинов І.В. Дослідження інвестиційного клімату АПК України. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2021. Т. 2. № 13. С. 231–235.
5. Лучечко Ю.М. Стимулювання інвестиційної діяльності у сфері переробки сільськогосподарської сировини. Дис. ... доктора філософії: 051 Економіка. Луцьк. 2021. 227 с.
6. Пісьмаченко Л.М., Павлова Г.Є., Юрченко С.В. Інвестиції у галузі сільського господарства як шлях до демократичного економічного зростання. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 27–30. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/316/1/6.pdf>
7. Віблій П.І., Лащик І.І., Кремень М.О. Інвестиції в сільськогосподарський сектор: стан та перспективи. *Ефективна економіка*. 2019. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2019/40.pdf
8. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1437-р. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1437-2015-p#Text>
9. Lysa O., Oleksenko R., Azhazha M., Venger O., Sergiienko T. State regulation of investment in agriculture. *Earth and Environmental Science: IOP Conference Series*. 2021. URL: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/949/1/012009/pdf>
10. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
11. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність: Закон України від 17 червня 2004 р. № 1807-IV. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-15#Text>
12. Пріоритетні напрями розвитку дорадництва в аграрній сфері – третя панельна дискусія Всеукраїнського круглого столу «Від теорії до практики в управлінні та врядуванні». Національний університет біоресурсів і природокористування України. 2021. URL: <https://nubip.edu.ua/node/101786>
13. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179. *Урядовий портал*: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>
14. Мельник С.І., Свиноус І.В., Фурман І.В., Трофімова Г.В., Стариченко Є.М. Інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств в умовах трансформаційних процесів. *Економіка та держава*. 2021. № 11. С. 14–19.
15. Громов О. Сільське господарство під час війни: зміна пріоритетів. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/silske-gospodarstvo-pid-chas-vijni-zmina-prioritet>
16. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні: Закон України від 17 грудня 2020 р. № 1116-IX. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text>

17. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24 червня 2004 р. № 1877-IV. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>
18. Звіт щодо отримувачів державної підтримки в галузі АПК. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/pidtrimka/zvit-shchodo-otrimuvachiv-derzhavnoyi-pidtrimki-v-galuzi-apk>
19. Лиса А. Капітальні інвестиції в АПК збільшилися на 25%. URL: <https://landlord.ua/news/kapitalni-investytsii-v-apk-zbilshylis-na-25-statystyka>
20. Накопичений у 2021 році інвестиційний потенціал сільського господарства України під загрозою. Національна академія аграрних наук України. URL: http://naas.gov.ua/newsukraine/?ELEMENT_ID=7556
21. Кустрич Л.О. Особливості залучення інвестицій у сільське господарство: сучасний стан і тенденції розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 24/2017. С. 37–42.
22. Нова аграрна політика: матеріали робочої групи. Проект Плану відновлення України. Національна рада з відновлення України від наслідків війни. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/new-agrarian-policy.pdf>
23. Ткаченко С.Є. Аналіз інвестиційної діяльності в аграрному секторі України, визначення факторів та шляхів її активізації. *Економіка і суспільство*. 2021. Вип. 23. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/138/133>

Petrunenko Ya.V. INVESTMENT IN THE AGRICULTURAL SECTOR AS MEANS OF EFFICIENT USE OF PUBLIC FUNDS

The article is devoted to the study of the legal framework for investment in the agricultural sector as a means of efficient use of public funds in Ukraine. The author defines the concept and importance of public investment in the agricultural sector. It is substantiated that state support for investment in the agricultural sector is inherently an economic and legal means of ensuring efficient use of public funds. It is proved that investment in agriculture contributes not only to increasing the potential of the agro-industrial complex of Ukraine, but is also important for ensuring food security both in Ukraine and in the world.

A statistical analysis of the volume of investments in the agricultural sector for the period of 2020–2022 is carried out and a conclusion is made about the impact of the armed aggression of the Russian Federation on the state of affairs in this area. A review of the legal regulation in the field of attracting investment in the agricultural sector is carried out; the peculiarities of state support for investment in the agricultural sector are identified. The forms of investment in agricultural activities are defined.

The author makes a reasoned conclusion about the high attractiveness of agriculture as an object for public and private investment in Ukraine in the near future. The author identifies the conditions for increasing the efficiency of investment in the agricultural sector in Ukraine and the ways to ensure them.

Based on the scientific and legal analysis, the author proves that the most promising and important areas of investment in agriculture for the state are financing of measures aimed at improving soil fertility, modernization of agricultural machinery and equipment, introduction of innovative technologies in this area, and greening of production and processing. It is substantiated that the indicators of efficient use of public funds in the field of investment in the agricultural sector are the growth of real gross domestic product, the inflow of foreign and domestic investment in agriculture, and the improvement of the overall investment climate in the state.

Key words: *state investments, public funds, agricultural sector, contracting agreement.*